

Openingswoord door de voorzitter SRJO

vergadering JMW / SRJO - Datum: 5 februari 2006.

Archief Philip Staal

Goedemiddag. Allereerst wil ik de delegatie van JMW welkom heten en bedanken dat ze naar Israël zijn gekomen voor een gesprek met de SRJO. Ook wil ik de bestuursleden van de SRJO welkom heten en speciaal Flory Neter. Ook zij is speciaal uit Nederland gekomen om deze bespreking bij te wonen.

Ik ben mij ervan bewust dat voor een ieder die om deze tafel zit dit een gevoelige en met emoties beladen onderwerp is. Een onderwerp waarbij het vaak moeilijk is de emoties in bedwang te houden. Toch moeten wij met zijn allen, hoe moeilijk het ook is, dit onderwerp objectief en zakelijk benaderen. Anders komen wij er niet uit.

Er is de laatste jaren veel gezegd en geschreven over Rechtsherstel. Staat u mij toe een korte samenvatting te geven.

Gedurende de jaren heb ik - en met mij de Nederlandse wezen in Israël - gevochten in de Zesdaagse oorlog, Jom Kippur oorlog, Shlom Hagalil. Ook hebben wij de Golfoorlog meegemaakt en de intiefada. Echter, als wij, Nederlanders / ex-Nederlanders in Israël, het hebben over DE oorlog, is het voor ieder duidelijk dat wij de Tweede Wereldoorlog bedoelen.

Ik vergelijk de tweede wereldoorlog meestal met een aardbeving. Een aardbeving begint met primaire en secundaire trillingen, waarna de hoofdstoring komt en daarna de naschokken. Eén van de gebeurtenissen, die als een naschok van de Sjoa gekenmerkt kan worden was het Nederlandse rechtsherstel, de jaren 1945 tot begin 1950. Prof. Lipsschits noemt dit 'de kleine Sjoa'. De rechtzaak en berechting van Eichman was ook een naschok van de aardbeving. Een andere, meer recente naschok van de Sjoa, die ervoor zorgden dat mijn rustig leventje tot een abrupt einde kwam, was het vinden van de LIRO archieven (Lipman & Rosenthal) de zogenaamde roofoorlog, in 1997.

Begin 2000 kwamen de conclusies en aanbevelingen van de commissies-Kordes, -Scholten en -Van Kemenade beschikbaar. Deze commissies hebben, volgens opdracht van het onderzoeksteam WO II Tegoeden, van alles betreffende het rechtsherstel Tweede Wereldoorlog onderzocht.

In een interview van Harry van den Bergh in het NIW van 16 december 2005 antwoord Harry van den Bergh op de vraag: *Waarom zijn juist de wezen in Israël zo boos, terwijl je de wezen die in Nederland wonen eigenlijk niet hoort?*

Harry van den Bergh:

“Je kunt geen verklaring geven die op een hele groep van toepassing is. "Ik bespeur bij de wezen in Nederland een andere houding. Er is tijdens de Maror-discussie gesproken door de Nederlanders in Israël over een dubbele betaling. Ze vonden recht te hebben op meer, omdat ze meer geleden hadden. Maror zei: er bestaat geen hiërarchie van leed. Daar zijn de Nederlandse wezen het mee eens; zij zijn uit op waarheidsvinding. "Ik, hoorde om me heen dat het de wezen in Israël slechts om geld zou gaan. Iemand zei met zoveel woorden: We hebben het bij Maror geprobeerd en proberen het nu bij u.”

Ik weet niet hoe Harry van den Bergh tot deze conclusie is gekomen en of dit statistisch correct is. Maar, als Harry's conclusie in deze gebaseerd zijn op de feiten – d.w.z. “de wezen in Israël zijn alleen maar uit op geld” - dan hebben wij wel een probleem. De SRJO vertegenwoordigt WO II-wezen wereldwijd en daar horen ook de Israëlische wezen bij. Wij hebben dus ook rekening te houden met de wensen van de Nederlandse wezen, wonende in Israël.

Echter, mijn mening en die van de SRJO zijn puur zakelijk en dus restitutie en geen vergoeding voor leed. Het primaire doel van de SRJO is dan ook waarheidsvinding. Onze mening is dat indien alles goed is gegaan, wij geen cent willen hebben. Leed kan niet vergoed worden met geld.

De mening van de SRJO is dat een onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek moet bepalen of alles goed is gegaan en daarna of er überhaupt sprake moet zijn van restitutie.

Zoals gezegd zijn de MAROR-gelden restitutie van geroofd joods bezit.

Ik heb de opdracht voor onderzoek, alsmede de rapporten van de commissies- Kordes, -Scholten en -Van Kemenade, gelezen.

Tot mijn verbazing kwam ik - in de opdracht tot Onderzoek en dus ook in de rapporten zelf - niets over het Vermogensbeheer van joodse WO II wezen tegen. Het Vermogensbeheer van WO II wezen is nimmer onderzocht en ik praat hier over het jaar 2000.

Er is geen onderzoek gedaan naar het Rechtsherstel door Joodse instellingen. Er is geen onderzoek verricht naar het Vermogensbeheer van Joodse WO II wezen.

Op 13 juli 2000 werd de overeenkomst met de banken/beurs, als laatste in de rij, mede ondertekend door mij.

Het werd dus tijd dat het vermogensbeheer van minderjarige WO II-wezen onderzocht zou worden.

Mijn vraagstelling aan Hans Vuijsje was:

“Ik zou graag een beredeneerd en onderbouwd antwoord krijgen op de vraag of het vermogen van de joodse oorlogswezen door de voogdij-instellingen goed is beheerd.”

Bestuursleden, nabestaanden van bestuursleden alsmede de wezen, hebben recht om de waarheid te weten.

Gedurende 2000 heeft de onderzoekjournaliste Elma Verhey opdracht gekregen om het vermogensbeheer van joodse WO II-wezen te onderzoeken.

Ik had daarom afgesproken met Hans Vuijsje, om de resultaten van dit onderzoek af te wachten.

Op 20 april 2005 werd het onderzoek ‘Kind van de rekening’ van onderzoek journaliste Elma Verhey gepubliceerd.

Nog dezelfde dag nam JMW afstand van Elma Verhey’s onderzoek en pleitte voor een nieuw onderzoek. Hans Vuijsje verweet Elma Verhey geen degelijk onderzoek te hebben gepleegd.

Door dit besluit is JMW - weliswaar met een vertraging van vijf jaar - het met ons eens dat er een onafhankelijk onderzoek door financiële deskundigen moet komen.

De SRJO en JMW hebben nu dus dezelfde doelstelling, namelijk waarheidsvinding door middel van een onafhankelijk onderzoek.

Ik spreek de wens uit dat wij spoedig met zijn allen, de weg vinden naar dit gezamenlijk doel.

Philip Staal